

Best Practices ระดับปฐมวัย

นางสาวสุวรรณี ผลมะม่วง
ครูอัตราจ้าง
โรงเรียนวัดเปรมประชากร

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

แบบสรุปผลงาน นวัตกรรม การนำเสนอวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ระดับปฐมวัย

๑. ชื่อผลงาน : การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

๒. ชื่อผู้นำเสนอผลงาน : นางสาวสุวรรณี ผลมะม่วง

ตำแหน่ง ครูอัตราจ้าง โรงเรียนวัดเปรมประชากร

๓. ความสำคัญของผลงาน นวัตกรรม หรือแนวปฏิบัติที่นำเสนอ

๓. ความสำคัญของผลงาน นวัตกรรม หรือแนวปฏิบัติที่นำเสนอ

การวางรากฐานของการเป็นประชากรที่มีคุณภาพตามความคาดหวังของสังคม และประเทศควร มุ่งเน้นเด็กและเยาวชนให้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา หรือ IQ (Intelligence Quotient) และอารมณ์ หรือ EQ (Emotional Quotient) ไปพร้อมๆ กัน (กรมสุขภาพจิต, ๒๕๔๗) สอดคล้องกับไพรทัศน์ ฐานา เดโชพล (๒๕๕๕, หน้า ๒) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ คือ กุญแจดอกสำคัญของความสำเร็จในการดำเนินการ ต่างๆ ทั้งทางสังคม และหน้าที่การงาน จะเป็นการทำงานของสมองในเชิงสังคมเชิงการตอบสนองต่อ สิ่งแวดล้อมภายนอก เพราะการมีสติปัญญาอย่างเดียว ไม่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้ ควรเป็นผู้ ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในสังคม ดำรงชีวิตได้อย่างดี และมีความสุข ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นผลมาจากการมีความ ฉลาดทางอารมณ์ ซึ่ง โกลแมน (Goleman, ๑๙๙๕) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของ ming TOT echnique got เด็กและเยาวชน เป็นสิ่งที่ยังต้องการเสริมคุณภาพของเด็ก ผู้การ เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต และควรเริ่มพัฒนาตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของชีวิต หรือ ช่วงปฐมวัย สอดคล้องกับ สมชาย จักรพันธ์ (๒๕๔๗) กล่าวว่า เด็กวัย ๔ - ๕ ปี เป็นเวลาทองของการวางรากฐานความฉลาดทางอารมณ์ เนื่องจากเป็นเด็กวัยนี้ เป็นวัยที่มีความก้าวหน้าทางพัฒนาการค่อนข้างสูง ไม่ว่าจะในด้านร่างกาย การรับรู้ การเรียนรู้ การให้เหตุผล ความจำ ภาษาและพัฒนาการ ทศพร ประเสริฐสุขุม และทางสังคม ดังนั้นหากเริ่ม พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยตั้งแต่อายุ ๓ - ๖ ปี และต่อเนื่องจนถึงวัยรุ่น เด็กย่อมสามารถ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง เปรียบเสมือนกับการปลูกต้นไม้ที่ต้องใส่ใจตั้งแต่การหว่านเมล็ด การพรวนดิน รดน้ำจนกว่ารากจะหยั่งรากลึกมั่นคงรวมถึงการดูแลตัดเก็บกิ่งก้านไม่ให้รก เพื่อให้ต้นไม้ส่งงาม กิ่งก้านไม่เกะกะระรานผู้อื่น ในสภาวะปัจจุบันที่มีความผันผวนทางสังคม เศรษฐกิจ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ที่ บุคคลทุกเพศทุกวัยต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บางคนหรือบางกลุ่ม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ด้วย การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาได้ตามศักยภาพบ้าง แต่ก็มีคนอีกจำนวนมากที่รู้สึก ท้อ สิ้นหวัง เกิดความเครียด ไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นและอาจหาทางออกที่ไม่ถูกต้องเช่น การฆ่าตัว ตายเพื่อหนีปัญหา สอดคล้องกับ ประเสริฐสุขุม วีระวัฒน์ ปันนิตามัย(ทศพร ประเสริฐสุขุม, ๒๕๔๓; และวี ระวัฒน์ ปันนิตามัย ๒๕๔๔)ปัจจุบันสถานการณ์ด้านความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กไทยกำลังเสื่อมถอย อัน เป็นผลมาจากสิ่งยั่วยุที่หลั่งไหลมาพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ เด็กไทยยุคใหม่จึงมีการแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นอกจากนั้นจากการรายงานของกรมสุขภาพจิตด้านการพัฒนาความฉลาดทาง

อารมณ์หรืออีคิว (EQ) โครงการสำรวจสถานการณ์และเกณฑ์ปกติความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กไทยอายุ ๓ - ๕ ปี ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ๑๒๘ - ๑๙๘ คะแนน เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๔๕ มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ๑๓๙ - ๒๐๒ คะแนน จากคำนวณทางสถิติ ปรากฏว่าเด็กมีค่าเฉลี่ยมีคะแนนโดยรวมลดลง ๙.๔๗ จึงต้องเร่งหาแนวทางป้องกัน(กรมสุขภาพจิต, ๒๕๕๒, หน้า ๑) จากศึกษาการเยี่ยมบ้านและสัมภาษณ์ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓/๑ โรงเรียนวัดเปรมประชากร พบว่าเด็กมีปัญหาด้านการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น มีพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ความสัมพันธ์กับเพื่อนไม่ดี ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ข้างต้นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นพฤติกรรมที่ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง หรือพัฒนาอย่างเร่งด่วน เนื่องจากหากปล่อยไว้เช่นนี้จะทำให้เด็กไม่สามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และอาจส่งผลถึงคุณภาพในการดำเนินชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก ตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติ ความสนใจทำให้สนุกสนาน พัฒนาด้านสังคม การปรับตัว (กรมสุขภาพจิต, ๒๕๔๗, หน้า ๒๐) สอดคล้องกับ ไพเราะ พุ่มมัน (๒๕๔๔, หน้า ๑๘) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะส่งเสริมพัฒนาทางด้านร่างกายแล้วยังส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ คือ ช่วยให้เด็กพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกของตนเองไปสู่การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และการแสดงออกทางอารมณ์ที่เปิดเผยไปสู่การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนนั้นสามารถกระตุ้นการรับรู้ และพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ ๓-๕ ปี ได้ระบุกิจกรรม ๖ กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาทางด้านสติปัญญาและอารมณ์ของเด็กปฐมวัยได้และ ๑ ใน ๖ กิจกรรมนั้นคือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖) พัชรี พลโยธิน (๒๕๔๓) กล่าวว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องจากเด็กในช่วงอายุ ๓ - ๖ ปี เป็นระยะที่สมองบริเวณที่ควบคุมการเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างการพัฒนาการเคลื่อนไหว ด้วยเหตุนี้เด็กในช่วงวัยดังกล่าวนี้จึงมีความต้องการในการเคลื่อนไหวนอกจากกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะจะเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองธรรมชาติการเคลื่อนไหวของเด็กแล้ว ยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายอารมณ์และ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กโดยตรง กล่าวคือ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ พัชรี พลโยธิน (๒๕๔๓) กล่าวว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องจากเด็กในช่วงอายุ ๓ - ๖ ปี เป็นระยะที่สมองบริเวณที่ควบคุมการเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างการพัฒนาการเคลื่อนไหว ด้วยเหตุนี้เด็กในช่วงวัยดังกล่าวนี้จึงมีความต้องการในการเคลื่อนไหว นอกจากกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ จะเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองธรรมชาติการเคลื่อนไหวของเด็กแล้ว ยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์และ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กโดยตรง กล่าวคือ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถช่วยให้เด็กเกิดความผ่อนคลายและได้ระบายความตึงเครียดทางจิตใจ อีกทั้งเด็กสามารถใช้ร่างกายเป็นสื่อกลางในการแสดงออกทางอารมณ์และความคิดสร้างสรรค์ตามจังหวะเสียงดนตรี โดยการเคลื่อนไหวอย่างอิสระ และเกิดความสุขสนุกสนาน นอกจากนี้ขณะที่เด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นจะช่วยให้เด็กมีทักษะทางสังคม รู้จักใช้พื้นที่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักแบ่งปันร่วมมือช่วยเหลือกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออก และเปิดเผยความรู้สึกซึ่งเป็น

พื้นฐานในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ซึ่งเป็นวิธีพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง พัชรี พลโยธิน, ๒๕๔๓ และจันทนา บุผาชาติ จากเหตุผลข้างต้นจึงมีความสนใจในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล ๓/๑ โดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้เด็กปฐมวัยเป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยต่อไป

รูปกิจกรรม

เคลื่อนไหวประกอบเพลง

เคลื่อนไหวอิสระ

เคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์

ผ่านคลายกล้ามเนื้อ

